

נייר עמדה

חוק לימוד השפה העברית עולים חדשים ועולים ותיקים

מבוא

במדינת ישראל יש אולפנים ללימוד עברית לעולים חדשים, אך קיומם ותקצובם אינו מעוגן בחקיקה ראשית, והם היו נתונים עד עתה לחסדי הסכמים בין-משרדיים בלא קביעה חוקית ברורה של מטרות הלימוד בהם. גם היקף הלימודים באולפנים הללו כיום אינו מספיק.¹ הצעת החוק באה להסדיר את הנחלת השפה העברית בקרב עולים חדשים ובקרב ותיקים שאינם דוברים את השפה. נייר עמדה זה בא להציג את נקודת המבט היהודי בעניין זה.

מבט יהודי

- חשיבותה של השפה העברית.** השפה העברית מיוחדת משאר השפות בעובדה שאינה תוצר של הסכמות בין בני אדם, אלא היא "שפת הקודש" שנבראו בה השמים והארץ, ובה ניתן התנ"ך, שהוא היסוד למורשתנו הרוחנית ולזהותנו ההיסטורית. ידיעת השפה העברית מחברת אותנו אל מורשתנו וקובעת את זהותנו, ומשום זה קבעו חכמים: "כשהתינוק מתחיל לדבר, אביו מדבר עמו בלשון הקודש ומלמדו תורה" (ספרא דברים מו).²
- חשיבות לימוד השפה העברית לעולים.** השפה העברית היא השפה הרשמית העיקרית במדינת ישראל. החייאת השפה והנחלתה לכלל הציבור באמצעות פעולתו של אליעזר בן יהודה בשעתו, יצרו את הליכוד והאחדות של כלל העדות והתרבויות שעלו לארץ ישראל מן התפוצות ודיברו מספר רב של שפות. עד היום, ידיעת השפה העברית היא אחד הדברים המרכזיים היוצרים תחושת שייכות של העולה לחברה במדינת ישראל, והיא גם המפתח להשתלבותו בשוק העבודה ולעצמאותו הכלכלית.

במסגרת החשיבות הגדולה של עידוד העלייה לארץ ישראל והצורך לסייע לעולים בקליטתם בה, יש חשיבות גדולה ללימוד מסודר איכותי של השפה העברית. משום כך, רבני "צהר" תומכים בהצעת החוק.

¹ ראה סעיף 4 במחקר הכנסת באתר <https://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m00166.pdf>

² מצינו כמה וכמה מאמרי חז"ל ופוסקים המדברים על חשיבות הדיבור בשפה העברית. כך למשל בירושלמי (שבת, פרק א, הלכה ג): "תני בשם רבי מאיר: כל מי שהוא קבוע בארץ ישראל [...] ומדבר בלשון הקודש [...] מובטח לו שהוא מחיי העולם הבא". וכן אומר גם הרמב"ם (פירוש המשנה לאבות פרק ב, משנה א): "אחר כך אמר שראוי להזהר במצוה שייחשב בה שהיא קלה, כגון שמחת הרגל ולמידת לשון קודש". וראה בהרחבה מאמרו של הרב ארי יצחק שבת, שמעתין 117 (כסליו תשע"א) עמ' 27-50.